

مدرس:

خلیل عقیلی فرج

k.aghili.f@chmail.ir

دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم
دانشکده علوم قرآنی ملایر

روش تحقیق در علوم قرآن و حدیث

جلسه ششم

تقسیم بندی مسأله پژوهش از حیث کارکرد (۱)

چهل حدیث درباره جوانان - حدیث سی و هشتم

پیامبر گرامی اسلام ﷺ

إِنَّ اللَّهَ يَبَاهِي الْمَلَائِكَةَ بِالشَّبَابِ الَّذِينَ يُعْفِرُونَ نَوَاصِيهِمْ لِلَّهِ تَعَالَى.

خداوند، جوانانی را که پیشانی خود را به عنوان ذلت و خضوع بر خاک می‌افکنند (سجده می‌کنند) با ملائکه مباحات می‌کند.

(مواعظ عددیه، ص ۱۵۴)

دفتر نشر فرهنگ و معارف اسلامی مسجد بیات

□ یادآوری جلسه گذشته

مهارت های رسیدن از مشکل به مسأله

□ مهارت تجزیه مشکل به مسائل محتمل (تیغ ماهی)

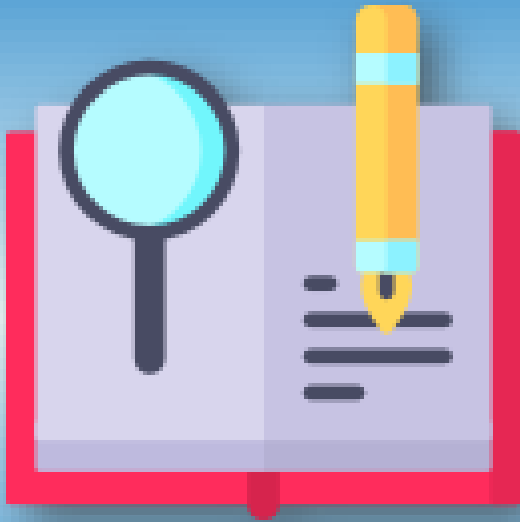
□ مهارت تجزیه مشکل به مسائل محتمل (درخت مسأله یاب)

□ مهارت تجزیه مشکل به ابعاد محتمل

□ مهارت تجزیه مشکل به مصادیق محتمل

تقسیم بندی مسأله پژوهش ار حیت کارکرد

✓ تعریف

✓ توصیف

✓ استدلال و توجیه

✓ تبیین

✓ تفسیر

✓ تکلیف شناسی

۱- مسأله تعریف

✓ کارکرد مسأله ی تعریف، ابهام زدایی است و به چیستی ها پاسخ می دهد.

۱- زبانی ◀ شناخت دقیق الفاظ و واژه ها

۱- مفاهیم ذهنی

۳- تعیین مصداق

✓ انواع ابهام:

□ معنای تعریف: بیان تصور خود از یک شیء

◀ ملاک سنجش تعریف، کارآمدی است.

◀ تعریف های متنوع می توانند صحیح باشند.

□ قواعد مهم تعریف:

۱- عدم تلاش برای تعریف مفاهیم تعریف ناپذیر ← مثل بدیهیات

۲- اجتناب از تعاریف دوری

۳- تعریف مفهومی با مفهوم مبهم

۴- اجتناب از مغالطه کُنه و وجه (مثلا قرار دادن تعریف اخلاق به جای تعریف

دین)

۵- عدم استفاده از استدلال

۲- مسأله توصیف

✓ کارکرد مسأله ی توصیف: به چگونگی ها پاسخ می دهد.

۱- تحلیلی

مانند بررسی کلامی عصمت

۲- غیر تحلیلی (تجربی)

مانند بررسی تاریخی عصمت

✓ انواع توصیف:

۳- مسأله استدلال و توجیه

✓ پاسخ به چراها؛ دفاع از یک ادعا با استدلال و توجیهات قابل قبول

✓ موجه بودن باور: معقول و مستدل بودن آن

قواعد توجیه و استدلال

۱- قبل از نقد یک نظریه، آن را دقیقاً فهم کنیم.

مثلاً روش شهید مطهری در نقد مکاتب ، نقد دلیل برائت از مشرکان در انقلاب

۲- نباید توجیه خود ستیز باشد (دارای تعارض باشد)

رَبِّهِمْ
عَلَّمَ مُحَمَّدٌ
وَالِدِ مُحَمَّدٍ

ومن الله التوفيق

Draghili.blog.ir